

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Ubezpieczony udowodnił ogólny staż pracy wynoszący 24 lata, 3 miesiące i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 16 lat, 7 miesięcy i 6 dni. Organ rentowy dodał nadto, że ponowne rozpatrzenie prawa do świadczeni może nastąpić po przedłożeniu dokumentu potwierdzającego okres zatrudnienia na budowie eksportowej w latach 1988 – 1990 r. oraz karty wynagrodzeń za okres pracy za granicą pracownika zatrudnionego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w tym samym czasie na stanowisku równorzędnym.

(decyzja – k. 48 plik I akt ZUS)

M. S. w dniu 2 marca 2016 r. złożył odwołanie od w/w decyzji i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i zaliczenie mu do stażu pracy okresu zatrudnienia w Zjednoczonych Emiratach Arabskich w latach 1988 – 1990.

(odwołanie - k. 2 – 5)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 30 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie w zakresie ustalenia wysokości świadczenia oraz o morzenie w zakresie prawa do emerytury. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony w dniu 5 stycznia 2016 r. złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury. Decyzją z dnia 5 lutego 2016 r. Organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, wskazując, że na wymagane 25 lat stażu pracy udokumentował jedynie 24 lata, 3 miesiące i 4 dni. Ubezpieczony złożył odwołanie od w/w decyzji oraz dodatkowe dokumenty. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy ZUS decyzją zaliczkową z dnia 18 marca 2016 r. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 26 stycznia 2016 r. Ustalając emeryturę wnioskodawcy organ rentowy przyjął do obliczenia kapitału początkowego minimalne wynagrodzenia za następujące okresy: od 12 lutego 1975 r. do 31 grudnia 1979 r., od 1 stycznia 1988 r. do 6 stycznia 1988 r., od 7 stycznia 1988 r. do 11 kwietnia 1990 r., od 12 września 1990 r. do 31 grudnia 1990 r., tj. okresy, w których nie udokumentowano wynagrodzeń. Do ustalenia podstawy wymiaru nie uwzględniono dochodów z zaświadczenia wystawionego przez archiwum o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 15 stycznia 2003 r. za okres pracy na budowie eksportowej. Zdaniem organu rentowego archiwum nie jest uprawnione do wystawienia tego rodzaju dokumentu. Do odwołania wnioskodawca nie dołączył żadnych zastępczych zarobków a jedynie oświadczenia innych osób, które nie pozwoliły na ustalenie wysokości zarobków zastępczych za okres pracy na budowie eksportowej. nadto organ rentowy dodał, że druk Rp – 7 nie jest dokumentem wystarczającym do ustalenia wysokości zarobków zastępczych, gdyż na druku Rp-7 wskazano całość zarobków za dany okres w tym np. nagrodę jubileuszową, do której wnioskodawca nie miał prawa, dlatego wysokość zarobków zastępczych ustala się na podstawie dokumentacji źródłowej tj. kart wynagrodzeń. Zatem w zakresie ustalenia wysokości świadczenia roszczenie wnioskodawcy nie zostało zaspokojone.

(odpowiedź na odwołanie – k. 7)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. urodził się w dniu (...)

(bezsporne)

Decyzją z dnia 24 maja 2005 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ustalił wartość kapitału początkowego M. S.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 94,33%.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 20 lat, 4 miesiące i 11 dni (244 miesiące) oraz okresy nieskładkowe – w ilości: 10 miesięcy, 6 dni tj. (10 miesięcy).

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 66,84\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 195,85 \text{ złotych}$

$(244 \text{ miesiące składkowe} \times 1,3\%) : 12 \times 1151,67 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 304,39 \text{ złotych}$

$(10 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 1151,67 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 6,68 \text{ złotych}$

RAZEM = 506,92 złotych

$506,92 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 105.946,28 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

(decyzja o ustaleniu kapitału początkowego – k. 31 – 32 plik II akt ZUS, obliczenie wskaźnika – k. 33 plik II akt ZUS)

W dniu 5 stycznia 2016 r. wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę.

(wniosek o emeryturę – k. 1 – 4 plik I akt ZUS)

Zaskarżoną decyzją z dnia 5 lutego 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. S. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganego 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Ubezpieczony udowodnił ogólny staż pracy wynoszący 24 lata, 3 miesiące i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 16 lat, 7 miesięcy i 6 dni. Organ rentowy dodał nadto, że ponowne rozpatrzeniu prawa do świadczeni może nastąpić po przedłożeniu dokumentu potwierdzającego okres zatrudnienia na budowie eksportowej w latach 1988 – 1990 r. oraz karty wynagrodzeń za okres pracy za granicą pracownika zatrudnionego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w tym samym czasie na stanowisku równorzędnym.

(decyzja – k. 48 plik I akt ZUS)

Decyzją z dnia 15 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego M. S.. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 100,72% przez kwotę 1220,89 zł tj. kwotę bazową.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 22 lata, 7 miesięcy i 15 dni (271 miesiące), w związku z nabyciem prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy powołanej w cz. I decyzji, do udowodnionych okresów składkowych dodano okres równy różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym wynoszącym 67 lat, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę wynoszącym 60 lat. Dodano okres składkowy – 84 miesiące. Nadto przyjęto okresy nieskładkowe – w ilości: 10 miesięcy, 9 dni tj. (10 miesięcy).

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 70,69\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 207,13 \text{ złotych}$

$(355 \text{ miesięcy składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1229,68 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 472,93 \text{ złotych}$

$(10 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 1229,68 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 7,13 \text{ złotych}$

RAZEM = 687,19 złotych

$687,19 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 143622,71 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

(decyzja o ustaleniu kapitału początkowego – k. 43 plik II akt ZUS, obliczenie wskaźnika – k. 45 plik II akt ZUS, ustalenie wartości kapitału początkowego – k. 44 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 18 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku M. S. z dnia 5 stycznia 2016 r. przyznał zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od 26 stycznia 2016 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Obliczenie wysokości emerytury zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS: podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Wysokość emerytury wyniosła 2635,23 zł.

Od 1 kwietnia 2016 r. emerytura brutto wyniosła 2641,55 zł.

Organ rentowy wskazał, że emerytura ustalona niniejszą decyzją ma charakter zaliczkowy.

Za okresy zatrudnienia od 12 lutego 1975 r. do 31 grudnia 1979 r., od 1 stycznia 1988 r. do 6 stycznia 1988 r., od 7 stycznia 1988 r. do 11 kwietnia 1990 r., od 12 września 1990 r. do 31 grudnia 1990 r., za które nie zostały przedłożone dochody zastosowano minimalne kwoty wynagrodzeń obowiązujące w jednostkach gospodarki społecznej. Do podstawy wymiaru nie uwzględniono dochodów z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 15 stycznia 2003 r. za okres pracy na budowie eksportowej. Niniejszą decyzją uwzględniono okres zatrudnienia na budowie eksportowej od 7 stycznia 1988 r. do 11 kwietnia 1990 r.

(decyzja – k. 50 – 51 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 24 lutego 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego M. S.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 r. do 31 grudnia 1989 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 112,72%.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 22 lata, 7 miesięcy i 15 dni, okres dodany: 7 lat, 0 miesięcy, tj. 84 miesiące – łączny okres składkowy przyjęty do obliczenia kapitału początkowego wynosi: 29 lat, 7 miesięcy, 15 dni, tj. 355 miesięcy oraz okresy nieskładkowe – w ilości: 10 miesięcy, 6 dni tj. (10 miesięcy).

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 70,69\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 207,13 \text{ złotych}$

$(355 \text{ miesiące składkowe} \times 1,3\%) : 12 \times 1376,19 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 529,28 \text{ złotych}$

$(10 \text{ miesięcy nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 1376,19 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 7,98 \text{ złotych}$

RAZEM = 744,39 złotych

$744,39 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 155577,51 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$.

Do ustalenia kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił:

1. okresów:

- od 12 kwietnia 1990 r. do 11 września 1990 r., gdyż w tym okresie ubezpieczony przebywał na urlopie bezpłatnym,

2. dochodów z roku, w kwocie:

- 1988 r. – 802687,00 zł,

- 1989 r. – 3370074,00 zł,

- 1990 r. – 8587395,00 zł, gdyż archiwum nie jest uprawnione do wystawiania wynagrodzeń zastępczych,

- 1992 r. – 30224435,00 zł,

- 1993 r. – 33153000,00 zł, ponieważ przedłożony dokument nie spełnia wymogów formalnych – brak drugiej pieczętki,

- 1994 r. – 64385700,00 zł, ponieważ przedłożony dokument nie spełnia wymogów formalnych – brak drugiej pieczętki.

(decyzja o ustaleniu kapitału początkowego – k. 48 – 49 plik II akt ZUS, obliczenie wskaźnika – k. 50 plik II akt ZUS)

Decyzją z dnia 28 lutego 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku M. S. z dnia 5 stycznia 2016 r. przyznał decyzją ostateczną emeryturę od 26 stycznia 2016 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz przelicza emeryturę od 1 grudnia 2016 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Obliczenie wysokości emerytury zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS: podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Wysokość emerytury wyniosła 2785,06 zł.

Od 1 kwietnia 2016 r. emerytura brutto wyniosła 2804,02 zł.

(decyzja – k. 53 – 54 plik II akt ZUS)

Wnioskodawca w okresie od 12 lutego 1975 r. do 12 grudnia 1991 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku montera wodno – kanalizacyjnego.

(świadczenie o pracy – k. 14 plik I akt ZUS, akta osobowe w kopercie – k. 32)

Podczas zatrudnienia ubezpieczony w okresie od 7 stycznia 1988 r. do 11 września 1990 r. korzystał z urlopu bezpłatnego i przebywał na budowie eksportowej w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, gdzie pracował na podstawie umowy o pracę na czas określony i otrzymywał wynagrodzenie w walucie obcej.

(umowa o pracę na czas określony – w kopercie – k. 6, aneksy – w kopercie - k. 6, akta osobowe w kopercie – k. 32)

Za okres pracy za granicą przyjęto jako wynagrodzenie wnioskodawcy wynagrodzenie zastępcze pracownika porównywalnego S. F. (1), który pracował na stanowisku montera wodno – kanalizacyjnego w wysokości:

- 678.461,00 zł za okres od 7 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 1988 r.,

- 1.914.590,00 zł za rok 1989 r.,

- 2.604.627,00 zł za okres od 1 stycznia 1990 r. do 11 kwietnia 1990 r.

(karty wynagrodzeń świadka S. F. (1) – k. 52 plik I akt ZUS, 108 – 110, zeznania świadka S. F. (1) z dnia 8 lutego 2017 r. 00:03:47 – 00:07:06 – płyta CD – k. 40, pismo ZUS – k. 64, k. 70)

Wnioskodawca w okresie od 13 grudnia 1991 r. do 30 września 1994 r był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Sp. z o.o. w Ł. na stanowisku montera wodno – kanalizacyjnego.

(świadczenie pracy – k. 15 plik I akt ZUS, akta osobowe w kopercie – k. 32)

Podczas zatrudnienia ubezpieczony osiągnął następujące dochody:

- w 1992 r. – 30.224,435 zł brutto,

- w 1993 r. – 33.153,00 zł brutto,

- w 1994 r. – 70.997,700 zł brutto.

(karty wynagrodzeń – k. 17 – 19, k. 51 - 54)

Uwzględniając wynagrodzenia za lata 1992 – 1994 na podstawie kart wynagrodzeń ubezpieczonego, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony z 10 lat kalendarzowych tj. z lat 1989 – 1998 przy uwzględnieniu udowodnionych wynagrodzeń, zarobków zastępczych z kart wynagrodzeń S. F. (1), wynosi 117,29%. Po przeliczeniu emerytura po waloryzacji od 1 marca 2017 r. wyniosłaby 2.842,14 zł.

(pismo ZUS – k. 64)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań świadka.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie rozważań należy wskazać, że w toku postępowania organ rentowy częściowo uwzględnił żądanie ubezpieczonego – decyzją z dnia 18 marca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 26 stycznia 2016 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

Stosownie do art. 477¹³ kpc zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

Zgodnie zaś z art. 355 § 1 kpc sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli wydanie wyroku stało się zbędne.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy, w toku postępowania sądowego, wydał decyzję, w całości uwzględniającą żądanie odwołującej się.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹³ kpc w związku z art. 355 § 1 kpc, orzekł jak w pkt 1 sentencji wyroku.

Zaś w pozostałej części odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, Nr 1440, z późn. zm.), kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Natomiast zgodnie z ust. 2 tego przepisu przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 w/w przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Według ust. 3b w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2013 roku (w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 21 czerwca 2013 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Natomiast w myśl ust. 7 analizowanego przepisu do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 powyższego przepisu stanowi, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku.

Zgodnie natomiast z treścią ust. 8 przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku, według wskazanego w nim wzoru.

Z kolei w myśl art. 15 ust. 1 powyższej ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Z kolei na podstawie ust. 6 omawianego przepisu na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Jak stanowi art. 15 ust. 4 w/w ustawy w celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

1. oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych,
2. oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia, ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu,
3. oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz

4. mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250%, jednakże przy ponownym przeliczeniu wysokości emerytury należy mieć na względzie, iż zgodnie z art. 111 ust. 2 ustawy uwzględnia się kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia.

Zgodnie z art. 16 cytowanej ustawy przy ustalaniu kolejnych dziesięciu lat kalendarzowych – przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

W związku z treścią zacytowanych przepisów można stwierdzić, iż kwota kapitału początkowego zależy od długości udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 rokiem, podstawy wymiaru oraz współczynnika proporcjonalnego do wieku ubezpieczonego, który służy do obliczenia tzw. części socjalnej.

W myśl art. 26 ust. 1 w/w ustawy, Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Przytoczone zasady postępowania – w świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 roku w sprawie o sygn. III UZP 2/03 (OSNP 2003/14/338) - tak przy ustalaniu prawa do świadczenia, jak i jego przeliczaniu, pozwalają na ogólną uwagę, iż zamiarem ustawodawcy było umożliwienie ubezpieczonym dokonanie wyboru, w ramach prawa, najkorzystniejszego z ich punktu widzenia okresu, z którego podstawa wymiaru składek ubezpieczeniowych, będzie stanowić podstawę wymiaru świadczenia.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6/.

Przyjąć zatem trzeba, iż w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (sporne czy też niemożliwe do udowodnienia przy pomocy dowodu z dokumentu) mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, które Sąd uzna za pożądane i celowe, co wynika także z treści przepisu art. 473 k.p.c. Mając to na uwadze Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawcy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca zażądał wzięcia pod uwagę przy ustalaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzeń, jakie otrzymywał w okresie od 7 stycznia 1988 r. do 11 września 1990 r. podczas wykonywania pracy na budowie eksportowej na podstawie wynagrodzeń zastępczych świadka, który wspólnie z ubezpieczonym był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) na tym samym stanowisku co ubezpieczony tj. monter wodno – kanalizacyjny oraz wynagrodzeń za lata 1992 – 1994 r. z okresu zatrudnienia w (...) sp. z o.o. na podstawie kart wynagrodzeń.

Z poczynionych ustaleń wynika, że w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony pracował na budowie eksportowej od 7 stycznia 1988 r. do 11 września 1990 r. i brak jest przeszkód by ustalić wysokość

tych wynagrodzeń na podstawie wynagrodzenia zastępczego – tj. kart wynagrodzeń świadka S. F. (2), który był pracownikiem w/w zakładu pracy i pracował na tym samym stanowisku, co ubezpieczony.

Zgodnie z dyspozycją art. 22 Ustawy Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty, uwzględniające w szczególności:

1) przypadki, w których do podstawy wymiaru emerytury lub renty dolicza się niektóre wypłaty dokonane na rzecz pracownika, jeżeli wypłaty te w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy były uwzględniane przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty, mimo że były wyłączone z podstawy wymiaru składek;

2) przypadki, w których podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników zatrudnionych za granicą ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikom zatrudnionym w tym okresie w kraju w tym samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo na podstawie kwot ryczałtowych.

Do chwili obecnej nie zostało wydane rozporządzenie w oparciu o delegację zawartą w art. 22, a zatem – stosownie do treści art. 194 Ustawy - w zakresie niesprzecznym z ustawą należy uwzględnić regulacje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jedn. Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 z późn. zm.).

Przepis § 10 wskazanego rozporządzenia stanowi, iż jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru pracownik zatrudniony był za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się okresy zatrudnienia:

1. kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju lub
2. jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 roku – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Bezspornym jest, że wnioskodawca pracował za granicą na kontrakcie eksportowym w latach 1988 - 1990. Wnioskodawca przedstawił szereg dokumentów potwierdzających przedmiotowy okres zatrudnienia. Przedstawił zaświadczenie wskazujące na wysokość osiągniętych zarobków w walucie obcej, umowę o pracę za granicą.

W tym miejscu należy dokonać wykładni celowościowej przepisu §10 Rozporządzenia. Przepis §10 nakazuje przyjęcie, jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 roku – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Zamiar ustawodawcy wydaje się w tym zakresie oczywisty. Okresy pracy za granicą przed dniem 1 stycznia 1991 roku zostały potraktowane jako okresy składkowe. Jednocześnie najczęściej za te okresy pracy nie były odprowadzane składki od realnie otrzymywanych wynagrodzeń przez pracowników za granicą, które to wynagrodzenia były znacznie wyższe niż wynagrodzenia pracowników porównywalnych w kraju. W związku z powyższym ustawodawca wprowadził fikcję prawną, która miała na celu uwzględnienie wynagrodzeń dla tych pracowników, jednakże nie w wysokościach faktycznie otrzymywanych (brak odprowadzania składek), ale w wysokościach otrzymywanych w tym czasie przez pracowników zatrudnionych na takich samych lub podobnych stanowiskach w kraju. Powyższe dawało pewność, że osoby pracujące za granicą będą miały uwzględnione wynagrodzenie przynajmniej w takiej wysokości. Jednocześnie przyjmowanie wynagrodzeń pracowników porównywalnych dawało pewność, iż wynagrodzenia te będą uwzględnione ze wszystkimi ich zmianami. A zatem jeżeli w danym zakładzie wynagrodzenia rosły, a pracownik przebywał na kontrakcie dłuższy okres czasu, to nie będzie on stratny, gdyż uzyska jako podstawę wymiaru wynagrodzenie pracownika w kraju, które w tym czasie również wzrastało. Ustawodawca nie zdecydował się na przyjęcie za cały okres pracy za granicą tylko wynagrodzenia otrzymywanego przez danego pracownika przed wyjazdem na kontrakt, z tego względu, iż takie obliczenie wynagrodzenia byłoby dla tego pracownika krzywdzące. W tym czasie bowiem następowały podwyżki

wynagrodzeń w kraju, zaś dany pracownik pozostawałby z wynagrodzeniem, jakie otrzymywał przed wyjazdem za granicę, bez żadnych podwyżek. Nadto najczęściej wynagrodzenie składało się z kilku elementów, a tylko jednym z nich było wynagrodzenie zasadnicze. Pracownicy otrzymywali również premie. Zwłaszcza byłoby to krzywdzące dla pracowników zatrudnionych za granicą przez dłuższy okres – tak jak w przypadku wnioskodawcy. A zatem niewątpliwie celem ustawodawcy było zapewnienie wskazanym osobom jako podstawy wymiaru wynagrodzenia przynajmniej takiego, jakie otrzymywali w tym czasie pracownicy zatrudnieni na porównywalnym stanowisku w kraju, ze wszystkim podwyżkami tego wynagrodzenia i dodatkami.

W toku postępowania organ rentowy w oparciu o karty wynagrodzeń świadka przeliczył ubezpieczonemu świadczenie wydając decyzję z dnia 24 lutego 2017 r. Organ rentowy przyjął za okres pracy za granicą jako wynagrodzenie wnioskodawcy wynagrodzenie zastępcze S. F. (1), który pracował tak jak ubezpieczony na stanowisku monter a wodno – kanalizacyjnego. Wynagrodzenie to wyniosło:

- 678.461,00 zł za okres od 7 stycznia 1988 r. do 31 grudnia 1988 r.,
- 1.914.590,00 zł za rok 1989 r.,
- 2.604.627,00 zł za okres od 1 stycznia 1990 r. do 11 kwietnia 1990 r.

W ocenie Sądu brak też przeszkód by wyliczyć wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy za lata 1992 – 1994 na podstawie przedłożonych kart wynagrodzeń.

W kontekście treści wskazanych wyżej przepisów i rozważań brak przesłanek prawnych do zaniechania przez organ rentowy obliczenia wskaźnika podstawy wymiaru składek kapitału początkowego z uwzględnieniem wynagrodzeń za lata 1992 – 1994 na podstawie kart wynagrodzeń ubezpieczonego z 10 lat kalendarzowych. Organ rentowy dokonał stosownych wyliczeń i wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z lat 1989 – 1998 wyniósł 117,29%. Po przeliczeniu emerytura po waloryzacji od 1 marca 2017 r. wyniosłaby 2.842,14 zł.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję orzekając, jak w pkt 2 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z §9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804) i zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 360 zł na rzecz M. S. tytułem zwrotu kosztów procesu.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć organu rentowego wypożyczając akta rentowe.

K.K.-W.